

Centrum pre deti a rodiny, I. Houdeka 1046/1 034 01 Ružomberok

č.t.: 044/4327001

E-mail: detskysmiech@stonline.sk

Adresa miesta vykonávania opatrení: I. Houdeka 1046/1, 034 01 Ružomberok

Účel centra: § 45 ods. 1 písm.a Zákona NR SR č. 305/2005 Z.z. o SPODaSK a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Centrum pre deti a rodiny (ďalej len „centrum“) je zariadenie zriadené na vykonávanie opatrení dočasne nahrádzajúcich dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu o nariadení neodkladného opatrenia, o uložení výchovného opatrenia alebo o nariadení ústavnej starostlivosti (Zákon č.36/2005 Z.z.).

Druh vykonávaných opatrení: na základe rozhodnutia súdu

- neodkladné opatrenie
- výchovné opatrenie
- ústavná starostlivosť

Forma vykonávania opatrení: pobytová

Opis cieľovej skupiny centra:

Klientmi centra sú maloleté deti na základe súdneho rozhodnutia. Centrum poskytuje dobrovoľný pobyt aj pre mladého dospelého po ukončení ústavnej starostlivosti.

Celkový počet miest:

- celkový počet miest v centre - 14 miest

Opis vnútorných a vonkajších priestorov centra:

Rodinný dom je umiestnený v obytnej zóne mesta Ružomberok, ulica I. Houdeka. V roku 2014 bol komplexne zrekonštruovaný. Následne bol vybavený novým nábytkom a elektrospotrebičmi. Je to dvojpodlažná budova, kde prízemie tvorí vstupná hala, vybavená rohovou sedacou súpravou, stoličkami a stolom. V kuchyni sa nachádza kuchynská linka, jedálenský stôl, stoličky, elektrický sporák, chladnička a rôzne kuchynské elektrospotrebiče

(mikrovlnná rúra, rýchlovarná kanvica, hriankovač, vaflovač, mixér atď.). Pri kuchyni sa nachádza príručný sklad potravín. Ďalšou miestnosťou je spoločenská miestnosť vybavená sedacou súpravou, konferenčným stolíkom, nábytkovou zostavou, televízorom, počítačom a rádioprijímačom. Súčasťou spoločenskej miestnosti je jedáľenský kút vybavený nábytkom. Na prízemí je tiež samostatné WC s umývadlom. Pre vytvorenie súkromia je uzamykateľné. Pri vstupe do rodinného domu je miestnosť pre administratívne práce zariadená nábytkom a výpočtovou technikou. Na poschodí rodinného domu sa nachádza uzamykateľné samostatné WC s umývadlom a uzamykateľná kúpeľňa s 2 umývadlami, vaňou a sprchovacím kútom. Na poschodí sú aj tri spálne a terasa, ktorá slúži na letné aktivity, prípadne opaľovanie. Spálne sú vybavené nábytkom pre 10 detí. Každé dieťa má svoj osobný kútik, ktorý tvorí nasledovné vybavenie: šatník, nočný stolík, polička, písací stôl, stolička, posteľ, nočná lampa a spoločný rádioprijímač. Osobný kútik si každé dieťa skrášli podľa svojej fantázie (fotky, obrazy, hračky, sošky.....). Súčasťou centra je aj záhrada o rozlohe cca 600m² s ovocnými stromami, ktorá slúži na využitie voľného času detí a pestovanie zeleniny a kvetov. V záhrade sa nachádza budova, ktorá slúži ako pracovná dielňa pre rôznu činnosť detí, ohnisko, trampolína a záhradné sedenie.

Každé dieťa v centre má právo na svoje súkromie, ktoré je v bežnom živote vnímané ako sféra života človeka, do ktorého mu nikto nezasahuje bez jeho súhlasu, ktoré môže dieťa utajiť bez strachu, že by bolo potrestané. V podmienkach centra má každé dieťa vytvorené súkromie vo svojej izbe a vo svojom osobnom kútiku.

Dieťa v centre vedieme k dodržiavaniu hygienických návykov. Každé ráno a večer si vykonáva osobnú hygienu, v prípade potreby za prítomnosti vychovávateľa. Každé dieťa má základné hygienické potreby (mydlo, zubná pasta, zubná kefka, šampón, sprchový gél, hrebeň, uterák, osuška, toaletný papier, hygienické vreckovky).

Každé dieťa v centre má právo na návštevu rodičom a blízkou osobou. Návšteva sa uskutoční v obývacej miestnosti samostatnej skupiny centra.

Počet zamestnancov centra: 12

Štruktúra pracovných miest

V skupine zabezpečujú starostlivosť:

- 3 vychovávateľa
  - z toho: 1 s VŠ vzdelaním II. stupňa - odbor pedagogika voľného času
  - 1 s VŠ vzdelaním II. stupňa - odbor sociálna pedagogika
  - 1 so SŠ vzdelaním - odbor vychovávateľstvo

- 3 pomocní vychovávateľa
  - z toho: 1 so SŠ vzdelaním - odbor všeobecná ekonomika
  - 1 so SŠ vzdelaním - odbor obchodná akadémia
  - 1 so SŠ vzdelaním - odbor krajčírka

- odborný tím tvorí:
  - 1 špeciálny pedagóg s VŠ vzdelaním II.stupňa - učiteľstvo všeobecno-vzdelávacích predmetov - pedagogika psychosociálne narušených
  - 1 psychológ s VŠ vzdelaním II. stupňa – odbor psychológia

- 2 sociálni pracovníci
  - z toho: 1 so SŠ vzdelaním - odbor sociálnoprávna starostlivosť (sociálny pracovník vo funkcii od 19.11.1999 s použitím § 100 i zák. NR SR č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov)
  - 1 s VŠ vzdelaním II. stupňa - odbor sociálna práca

Centrum zabezpečuje starostlivosť v 2 profesionálnych náhradných rodinách:

- v jednej profesionálnej náhradnej rodine 1 profesionálny náhradný rodič s VŠ vzdelaním II. stupňa – odbor sociálna práca
- v druhej profesionálnej rodine 1 profesionálny náhradný rodič s VŠ vzdelaním II. stupňa, odbor strojárka technológia.

Centrum využíva externé služby:

- odbornú špeciálnu - pedagogickú diagnostiku v CPPP a P.

Program centra je zverejnený na webovom sídle www.detskysmiechno.sk a v písomnej podobe umiestnený na dostupnom mieste v Centre pre deti a rodiny, I. Houdeka, Ružomberok.

Sociálny pracovník oboznámi každé dieťa v starostlivosti centra s programom centra. Sociálny pracovník primerane veku dieťaťa zrozumiteľne vysvetlí vnútorný poriadok centra, návštevny poriadok ako aj celkový život v centre.

Sociálny pracovník oboznámi rodičov detí s programom centra:

- pri prvej návšteve centra,
- pri osobnom šetrení v rodine v rámci sanácie rodiny,
- v prípade dlhodobej nespolupráce rodiča s centrom, centrum zašle program poštou.

Riaditeľ centra oboznámi rodičov s možnosťou telefonického kontaktu s dieťaťom, s možnosťou návštevy, ako aj s možnosťou odosielania poštovej zásielky. Dôležitou súčasťou rozhovoru s rodičom je spolupráca centra a rodiča vo veci sanácie rodinného prostredia, s čím súvisí možnosť stretávania sa rodiča s dieťaťom, ako aj možnosť pobytu dieťaťa s rodičom v mieste jeho trvalého bydliska (víkendy, sviatky, prázdniny).

Metódy, techniky a postupy sociálnej práce v centre

Cieľom centra je výchova dieťaťa, ktorá smeruje k rozvoju ľudskej osobnosti, k posilneniu úcty k právam a základným slobodám. V súlade so všeobecným ponímaním výchovy je to cieľavedomá, zámerná, plánovitá, organizovaná činnosť zameraná na rozvoj a formovanie osobnosti dieťaťa v smere jeho individuálnych predpokladov, psychických a fyzických schopností. Na dosiahnutie tohto cieľa centrum používa nasledovné metódy, techniky a postupy sociálnej práce:

- rozhovor – prostredníctvom ktorého získavame informácie, ktoré nám umožňujú spoznať a pochopiť problémy, ktoré dieťa trápia a akú má perspektívu a motiváciu ich riešiť
- pozorovanie - pozorovaním správania v prirodzených podmienkach, v bežných podmienkach umožňuje zachytiť štandardné podmienky správania, ktoré sú vrodené a vývojovo podmienené
- diagnostika
- krízová intervencia
- prevencia– eliminácia sociálno-patologického správania detí
- sociálne poradenstvo – v rámci ktorého sa využívajú relaxačné metódy, metódy ventilácie, tréningu, klarifikácie, konfrontácie, povzbudenia, ocenenia

Pri práci v centre sú uplatňované metódy mravného hodnotenia, ktorými je povzbudenie a odmena, ktoré spôsobujú radosť, uznanie a aktivizujú dieťa do ďalšej pozitívnej činnosti. Kladne pôsobí na osobnosť dieťaťa.

V centre sa najčastejšie používajú tieto formy povzbudenia:

- prejavenie súhlasu
- prejavenie dôvery
- pochvala dieťaťa pred kolektívom detí
- pochvala dieťaťa pred vychovávateľmi
- pochvala dieťaťa pred riaditeľom
- pochvala dieťaťa pred rodičmi, alebo najbližšími príbuznými
- pochvala spojená s odmenou

Cieľom výchovy centra je:

- viesť k aktívnemu a zmysluplnému využívaniu voľného času
- predchádzať sociálno-patologickým javom
- umožňovať aktívny oddych, relaxáciu a regeneráciu fyzických a psychických síl
- uspokojovať a rozvíjať individuálne potreby, záujmy, schopnosti, nadanie, charakter, formovať pozitívnu hodnotovú orientáciu
- rozvíjať sociálne kontakty a vzťahy
- vytvárať podmienky pre pozitívne zážitky a pre zážitky úspechu
- prehľbovať vedomosti
- kompenzovať nedostatky sociálneho prostredia

Vo výchovnom pôsobení centrum využíva metódy pôsobiace na intelekt:

- metódy presvedčovania – vysvetľovanie, rozprávanie, rozhovor a diskusia.

Úlohou je utvárať vedomosti a zručnosti, rozvíjať tvorivé myslenie a formovať názory dieťaťa.

- metódy pôsobiace na vôľu – metódy cvičenia a navykania (metóda výchovných cvičení a požiadaviek).

Majú za úlohu vychovávať k sebakontrolu a k sebaovládaniu, k samostatnosti, húževnatosti a vytrvalosti. Tiež vychovávať k hygienickým, mravným, spoločenským, kultúrnym a pracovným návykom.

Pod všeobecným obsahom výchovy rozumieme súhrn vedomostí, spôsobilostí, poznatkov, zručností, návykov, ale tiež súhrn mravných kvalít, pracovných, odborných, estetických a telesných schopností, ktoré si má dieťa osvojiť.

Praktické aktivity

Ťažisko obsahu výchovy v centre tvoria praktické aktivity:

- odpočinkové činnosti
- rekreačné činnosti
- zábavné a spoločenské činnosti
- záujmové činnosti
- vzdelávacie činnosti
- pracovné činnosti

Denný poriadok

Ďalším výchovným prostriedkom v centre je denný poriadok (režim dňa), ktorým sa rozumie výchovne organizovaný život v skupine.

Základnými zložkami denného poriadku sú:

- výchovné zamestnanie detí
- odpočinok a voľný čas detí
- spánok detí

Zamestnanie detí sa člení na hru a prácu. Hra je činnosť, ktorú deti vykonávajú spontánne, z vnútorného záujmu. Výchovou sa premieňa na pracovnú činnosť.

Práca je pre dieťa predovšetkým učenie. Dieťa musí absolvovať vyučovanie v škole a potom sa doma systematicky ďalej pripravovať.

Odpočinok a zábava detí vyplňa čas, ktorý je medzi zamestnaním a spánkom. Môže byť aktívny a pasívny. Úlohou vychovávateľov je vytvárať pre aktívny odpočinok primerané

množstvo činností, aby si z nich deti mohli vybrať. Ako sme už spomínali centrum využíva i záujmové krúžky organizované základnou školou. Deti majú k dispozícii i čas samy pre seba, pre svoje individuálne potreby a záujmy. Vychovávateľa však dbajú, aby sa deti vo svojom voľnom čase nenudili.

Spánok je nevyhnutný pre zdravie a život. Pri zvýšenej aktivite narastá potreba spánku. Mladšie deti potrebujú dlhší spánok. V centre je preto spánok detí usmerňovaný.

Vychovávateľa v centre často využívajú hru. Hra má veľký význam pre mnohostranný rozvoj osobnosti:

- pre rozumovú výchovu (dieťa ňou získava nové poznatky, rozvíja reč)
- vplýva na mravný vývin dieťaťa (dieťa získava sociálne skúsenosti, pestuje si vôľové a charakterové vlastnosti)
- má význam pre telesný vývin dieťaťa (rozvíja rýchlosť, obratnosť, silu a vytrvalosť)
- vplýva na citový vývin dieťaťa (vyvoláva kladné emócie: radosť, nadšenie, záujem, ale i zodpovednosť)
- umožňuje získať pracovnú a technickú zručnosť (deti získavajú pri hre určité zručnosti a návyky, ale aj organizačné schopnosti)

V centre sú využívané:

- tvorivé hry, ktoré sa vyznačujú tým, že deti si samé zvolia námet hry, určia si priebeh hry a potom ho realizujú
- hry s pravidlami, pri ktorých sú presne určené pravidlá, ktoré treba dodržiavať, sem patria:
  - pohybové hry s pravidlami
  - didaktické hry.

Je prirodzené, že aj pri hrách sú rešpektované vekové a individuálne osobitosti detí. Do šiesteho roku veku dieťaťa je to obdobie hračiek a domáceho hrania. Od 6 do 12 rokov veku dieťaťa je to obdobie prechodu od hračiek a hier v dome ku hrám v skupine, na dvore a pod. U chlapcov sú typické bojové, konštruktívne, pohybové, športové, loptové alebo hry manipulačné a hry pestujúce zručnosť. U dievčat zasa hry na varenie, vyšívanie, šitie pre bábiky a pod. V období dospievania strácajú hry detský charakter a prechádzajú do športových činností a hier. V tomto veku sa uplatňujú všetky druhy hier napr. hry na rozvoj pamäti, predstáv, tvorivé a didaktické hry, pohybové a športové hry, stolové (dáma, šach) alebo hry v prírode.

Práca je tiež významným prostriedkom výchovy. Deti v skupine pomáhajú pri domácich prácach, primerane svojmu veku. Počas fyzickej práce sa utvárajú dôležité charakterové vlastnosti ako vzťah k práci, svedomitosť, samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, usilovnosť, disciplinovanosť, schopnosť prekonať prekážky a pod.

Pracovná výchova sa začína sebaobsluhou dieťaťa už od útleho veku. Dieťa sa učí obslúžiť sa – obliecť sa, obuť, vyzuť, upratať si hračky a pod. Neskôr, žiaci sa učia pobaliť si knihy, nakupovať, pomáhať pri domácich prácach a pod. Postupne sa tak u detí vytvárajú žiaduce pracovné a hygienické návyky.

Metódy, techniky a postupy psychologickéj práce v centre:

Psychológ pri práci s dieťaťom:

- využíva metódu voľných slovných asociácií
- rozhovor
- pracuje s projektívnymi technikami (Baum test, kresba postavy, kresba dvoch postáv, kresba rodiny, kresba začarovanej rodiny, práca s terapeutickými kartami, technika rodninej dosky, Hand test, sociometrické techniky a pod.).

Metódy, techniky a postupy špeciálnopedagogickej práce v centre:

Špeciálny pedagóg pri práci s dieťaťom využíva:

1. Metódy diagnostiky:

- pozorovanie
- explorácia
- diagnostické skúšanie ústne, písomné alebo praktické
- orientačné skúšky zmyslových orgánov, sluchové skúšky rečou, zisťovanie nedostatkov v zrakovej ostrosti
- hodnotenie výsledkov činnosti
- kauzistická metóda

2. Metódy špeciálno – pedagogického poradenstva:

- podpora vhl'adu a sebaexplorácie
- klarifikácia
- konfrontácia
- interpretácia
- spätná väzba
- sebakontrolné techniky
- ventilácia
- povzbudenie
- modelovanie
- nácvik žiadúceho správania
- persuázia
- mediácia

3. Metódy reedukácie a psychagogiky:

- reedukačné
- kompenzačné
- psychagogické
- psychorehabilitačné
- prevencia

Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa

Centrum tvorí individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa, ktorého súčasťou je najmä plán výchovnej práce s dieťaťom, plán sociálnej práce s dieťaťom a jeho rodinou, plán psychologickéj činnosti, ktorý je vypracovaný v spolupráci s odborným tímom centra, ktorý tvorí:

- vychovávateľ
- sociálny pracovník
- špeciálny pedagóg
- psychológ

Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa sa tvorí s dieťaťom a vychádza z potrieb konkrétneho dieťaťa a obsahuje konkrétne úlohy na dané obdobie, pričom samotné dieťa participuje v procese rozhodovania o sebe samom, čím preberá za svoje rozhodnutie aj zodpovednosť.

Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa vyhodnocuje 1-krát mesačne vychovávateľ a sociálny pracovník a 2-krát ročne vypracováva správu o rozvoji osobnosti dieťaťa. Podkladom k individuálnemu plánu rozvoja osobnosti dieťaťa je plán prípravy na osamostatnenie sa, neurobehaviorálny skriningový nástroj a záznamový hárok, v ktorom sa sledujú silné stránky dieťaťa (pozitívne správanie – úprimnosť, spoľahlivosť, ústretovosť, nekonfliktnosť, prejavy pomoci druhým, dosiahnuté úspechy, záujem o sebazvedelávanie, sebazdokonaľovanie, samostatnosť, schopnosť riešenia problémov,...) a tiež potreby dieťaťa (ťažkosti v správaní – agresivita, neprimerané reakcie,...) – t.j. všetko to čo dieťa potrebuje na svojom správaní meniť a v čom mu my môžeme pomáhať.

Cieľom individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa je zameranie sa na zabezpečenie uspokojovania fyzických a psychických potrieb dieťaťa prostredníctvom konkrétnych postupov, ktoré sú súčasťou plánu sociálnej práce a je rovnaký s cieľom sociálnej práce s dieťaťom, dosiahnutie pozitívnych zmien v správaní, rešpektovanie pravidiel, plnenie povinností, prebratie zodpovednosti za svoje konanie, naučiť sa primerane reagovať na požiadavky okolia, udržiavanie kontaktov s rodinou, obnova vzájomných vzťahov a dôvery.

Plánovanie a vyhodnocovanie výchovnej činnosti v centre

Výchovnú činnosť v samostatne usporiadanej skupine plánuje vychovávateľ, sociálny pracovník so špeciálnym pedagógom na obdobie 1 mesiaca na skupinovej porade, ktorá je vždy prispôbená vekovej skladbe detí. Súčasťou mesačného výchovného plánu je „kniha služieb“, ktorá je akousi formou komunikácie medzi jednotlivými zamestnancami a ktorou sa sprostredkujú rôzne postrehy a pripomienky súvisiace s výchovným procesom a jednotnosťou výchovného pôsobenia. Plán výchovnej činnosti je zameraný na tímovú prácu, zdravý životný štýl, pravidelný šport, vzdelávacie potreby, kultúrno- spoločenské podujatia.

V centre sú jedenkrát mesačne organizované komunitné sedenia, na ktorých vychovávateľ v spolupráci so sociálnym pracovníkom a špeciálnym pedagógom vyhodnocuje plán výchovnej činnosti. Na komunitnom sedení sú vyhodnotené deti, ktoré mali počas doby 1 mesiaca najlepšie správanie, sú pochválené pred kolektívom a odmenené sladkosťou. Dvaja najlepší si majú možnosť vybrať návštevu kultúrneho alebo športového podujatia.

Plán sociálnej práce sociálneho pracovníka v centre:

- plán sociálnej práce s rodinou dieťaťa sa vypracováva a vyhodnocuje 1x za polrok s príslušným ÚPSV a R a obcou v mieste trvalého bydliska dieťaťa na prípadovej konferencii, ktorá sa uskutočňuje do 2 týždňov od prijatia dieťaťa do centra
- sanácia rodinného prostredia
- udržiavanie kontaktov s biologickou rodinou a príbuznými dieťaťa
- podieľať sa na upevňovaní vzájomných vzťahov medzi dieťaťom a biologickou rodinou
- monitorovať rodinu a správanie dieťaťa počas pobytov v rodinnom prostredí,
- zabezpečovať a sledovať zdravý vývoj dieťaťa
- viesť spisovú dokumentáciu a priebežne ju dopĺňať
- informovať o zmenách a vzájomne si vymieňať informácie týkajúce sa dieťaťa v centre
- zabezpečiť odbornú diagnostiku v špecializovaných zariadeniach
- v rámci spolupráce s ÚPSV a R a inými inštitúciami zasielať správu o priebehu výkonu ústavnej starostlivosti o dieťaťu

Plán psychologickéj činnosti psychológa v centre :

- psychologická intervencia pri príchode nových detí do centra a pomoc pri adaptácii na nové prostredie
- skríning psychologického a emočného stavu detí
- odborná psychologická diagnostika detí s využitím aktívnej spolupráce CPPP a P
- zabezpečenie pravidelnej rediagnostiky psychického vývinu jednotlivých detí v centre
- psychologické poradenstvo poskytované jednotlivým deťom v centre
- aktívna spolupráca s odborníkmi pôsobiacimi na pôde školy, ktorú deti navštevujú

- preventívne aktivity zamerané na prevenciu sociálno-patologických javov u detí centra
- sociálno-psychologické výcviky zamerané na podporu sebareflexie a porozumenie vlastnému prežívaniu
- psychologické poradenstvo rodičom detí a podpora vhl'adu do emočného prežívania detí s pomocou využitia programu PRIDE
- úzko spolupracovať so všetkými zamestnancami centra v snahe čo najviac pomôcť deťom a uľahčiť im ich náročnú životnú situáciu
- príprava detí na prípadnú NRS a rôzne druhy premiestnenia do iných zariadení (príprava na zmenu prostredia a kolektívu)
- pravidelne mapovať sociálne vzťahy medzi deťmi centra, ale taktiež medzi deťmi a zamestnancami centra
- podporovať rozvoj osobnosti detí, ich záujmy, sebazoznávanie, pomáhať im v snahe riešiť náročné životné situácie, spolupracovať s nimi a byť otvorený k ich potrebám a požiadavkám
- poskytovať profesijné a kariérne poradenstvo
- aktívne sa zúčastňovať na pravidelných supervíznych stretnutiach v prostredí centra

Podmienky pre záujmovú, športovú, kultúrnu, rekreačnú činnosť a prejavovanie náboženského vyznania a viery

- záujmové činnosti – vychádzajú zo záujmov a potrieb dieťaťa. Zamerané sú na uspokojovanie potrieb a rozvoj osobnosti dieťaťa. Centrum využíva pravidelnú záujmovú činnosť, ktorá je vedená základnou školou v obci, telovýchovou v obci a pod. Deti navštevujú rôzne záujmové krúžky podľa vlastného výberu.
- športové a rekreačné činnosti – vedú k regenerácii psychických a fyzických síl, kompenzujú školské vyučovanie. Zaraďujú sa tu pohybové činnosti – podľa možnosti v prírode (pohybového a športového charakteru). Deti sa zúčastňujú rôznych výletov (hrady, zámky, exkurzie, jaskyne, turistika atď.) Počas prázdnin sa deti zúčastňujú výchovno - rekreačných programov.
- centrum má k dispozícii trampolínu, bicykle, korčule
- kultúrne a spoločenské činnosti – deti sa zúčastňujú rôznych kultúrno-spoločenských podujatí (folklórne slávnosti, divadlo, kino, oslava MDD, jarmok, stretnutie pod jedličkou, koncerty skupín atď.)
- prejavovanie náboženského vyznania a viery – dieťa má právo verejne prejaviť vlastné názory na základe slobody myslenia, svedomia a náboženského presvedčenia, ako aj slobodu prejavovať svoje náboženské vyznanie sám, alebo spoločne s inými:
  - verejne
  - súkromne
  - bohoslužbou v Kaplnke sv. Petra a Pavla – Baničné, Ružomberok (rímsko-katolícka cirkev)
  - bohoslužbou v Evanjelickom kostole A. Bernoláka (evanjelická cirkvi a.v.)

- učením v základnej škole
- vykonávaním náboženských úkonov a zachovávaním obradov.
- pracovné činnosti – sú zamerané na rozvoj zručnosti, samostatnosti, schopnosti, iniciatívy a aktivity (pomoc pri domácich prácach, pri varení, pri upratovaní a pod.) V rámci tejto činnosti sa centrum snaží usmerňovať deti pri osvojovaní si hygienických návykov, pri upevňovaní návykov sebaobsluhy.
- odpočinkové činnosti vedú k zabezpečeniu klúdu po vyučovaní. Majú charakter kludného pohybu (čítanie, prechádzka, návšteva knižnice, počúvanie hudby).

Zabezpečenie zdravotnej starostlivosti

Centrum má zabezpečenú zdravotnú starostlivosť detí formou dohody o poskytovaní zdravotnej starostlivosti v pediatrickej ambulancii MUDr. Ivony Gubalovej v Likavke a v stomatologickej ambulancii MUDr. Anny Novákovej v Likavke. V prípade špecializovanej ambulantnej starostlivosti, zdravotnú starostlivosť poskytujú lekári so špecializáciou v ÚVN v Ružomberku alebo v iných zdravotníckych zariadeniach. Pedopsychiatrickú starostlivosť centrum zabezpečuje v ambulancii pedopsychiatra MUDr. Martina Naďa v Likavke.

Centrum zabezpečuje dieťaťu preventívne prehliadky a špecializovanú starostlivosť. Má vedenú evidenciu medikamentózneho liečby a zamestnanci sú poučení o účinkoch a rizikách pri užívaní predpísaných liekov, ktorých výdaj je evidovaný. Počas hospitalizácie zostáva s dieťaťom v kontakte a konzultuje prepúšťaciu správu a ďalšiu starostlivosť pri prepustení do domácej opateri.

Centrum zabezpečuje základnú starostlivosť deťom v profesionálnej náhradnej rodine na základe dohody o poskytovaní zdravotnej starostlivosti:

- v pediatrickej ambulancii MUDr. Beáty Dudášikovej v Dolnom Kubíne a v stomatologickej ambulancii MUDr. Anny Huckovej v Dolnom Kubíne. Špecializovaná zdravotná starostlivosť je poskytovaná v mieste trvalého bydliska profesionálneho náhradného rodiča v Dolnom Kubíne v Dolnooravskej Nemocnici s Poliklinikou L. N. Jégého v Dolnom Kubíne
- v pediatrickej ambulancii MUDr. Jozefa Jakubca v Ružomberku. Špecializovaná zdravotná starostlivosť je poskytovaná v okrese trvalého bydliska profesionálneho náhradného rodiča v Ružomberku v Ústrednej vojenskej nemocnici.

Zabezpečenie školskej dochádzky a prípravy na povolanie

Centrum zabezpečuje povinnú školskú dochádzku detí v samostatne usporiadanej skupine v Základnej škole, Sládkovičova ulica, Ružomberok. Povinnú školskú dochádzku detí v profesionálnej náhradnej rodine zabezpečuje centrum v Cirkevnej spojenej škole, ul. Okružná, Dolný Kubín. Po ukončení povinnej školskej dochádzky, ktorá je desaťročná a trvá najdlhšie do konca školského roku, v ktorom dieťa dosiahlo 16 rokov veku, centrum zabezpečí ďalšie štúdium na stredných školách (Gymnázium, Obchodná akadémia, Spojená

škola, Škola úžitkového výtvarníctva, SOŠ polytechnická), na základe dosiahnutých školských výsledkov a záujmu dieťaťa. Výber strednej školy je dôležitým míľnikom každého dieťaťa, preto jeho výber centrum nepodceňuje, nechá vyjadriť názor dieťaťa, vybrať si to, čo by ho zaujímalo a usmerňuje ho pri výbere jeho budúceho povolania.

Centrum môže poskytovať starostlivosť mladému dospelému do jeho osamostatnenia sa, najdlhšie do 25 rokov veku, s ktorým budú písomne dohodnuté podmienky na zotrvanie v centre a súčasťou písomnej dohody je aj plán prípravy na osamostatnenie sa. Ak sa plnoletá fyzická osoba sústavne pripravuje na povolanie, centrum môže vytvoriť podmienky na predĺženie pobytu najviac 24 mesiacov.

Práva dieťaťa pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre

Dôležitou súčasťou sociálnej práce v centre je dodržiavanie práv dieťaťa alebo plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre.

V roku 1989 bol prijatý Dohovor o právach dieťaťa. V Slovenskej republike sa za dieťa považuje každá ľudská bytosť mladšia ako 18 rokov. Od jeho prijatia už deti nemajú len povinnosť poslúchať dospelých. Naopak majú svoje práva, ktoré musia rešpektovať ich rovesníci, dospelí aj celá spoločnosť. Centrum považuje záujem dieťaťa za prvoradý pri akýchkoľvek postupoch a riešeníach týkajúcich sa dieťaťa. Dieťaťu zabezpečuje ochranu a starostlivosť nevyhnutnú pre jeho blaho. Najlepší záujem dieťaťa má prednosť pred záujmami dospelých. Dohovor zaručuje okrem iného právo poznať podľa možností vlastných rodičova právo na ich starostlivosť, právo na zachovanie identity, právo žiť s rodičmi (pokiaľ sa nejedná o prípady kedy by to bolo nezlučiteľné so záujmom dieťaťa), právo udržiavať kontakt s oboma rodičmi, ak je odlúčené od jedného z nich alebo od oboch.

Centrum dodržiava podmienky Dohovoru o právach dieťaťa. Prvoradou úlohou sociálnej práce s dieťaťom je udržiavanie kontaktu s rodičmi, ďalšími príbuznými a osobami, ku ktorým má blízky vzťah. Zámerom centra je sanácia rodinného prostredia s cieľom návratu dieťaťa do biologickej rodiny, ak nebolo rozhodnutím súdu ustanovené inak.

Centrum utvára podmienky na stretávanie sa dieťaťa s jeho rodičmi. Dieťaťu a jeho rodičom poskytuje centrum, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a obec pomoc na uľahčenie priebehu stretnutí, na rozvoj a úpravu ich vzájomných vzťahov a na úpravu rodinných pomerov dieťaťa. Ak je to v záujme dieťaťa nevyhnutné, centrum je oprávnené:

a) určiť, že rodič dieťaťa sa nemôže stretnúť s dieťaťom (dôvod takéhoto určenia musí byť zaznamenaný v spisovej dokumentácii dieťaťa a musí byť oznámený súdu a orgánu SPODaSK na účel hodnotenia účinnosti pobytového opatrenia súdu),

b) určiť, že rodič dieťaťa sa môže stretnúť s dieťaťom

1. len za prítomnosti zamestnanca centra, ktorý môže poskytnúť dieťaťu a rodičovi potrebnú pomoc na uľahčenie priebehu stretnutí

2. len v centre, ktoré na tento účel vytvára vhodné podmienky
3. mimo centra, v územnom obvode obce, v ktorej je sídlo centra
4. na inom mieste vhodnom alebo vytvorenom na účel stretávania sa dieťaťa s jeho rodičom

c) umožniť dieťaťu pobyt s rodičom mimo centra.

Na účely úpravy vzťahov medzi dieťaťom a jeho rodičom má centrum vytvorené podmienky na pobyt rodiča v centre. Centrum písomne dohodne s rodičom podmienky jeho pobytu v centre.

Sociálny pracovník centra vo svojej činnosti kladie dôraz aj na rôzne iné formy kontaktu s biologickou rodinou, čím sa vytvárajú podmienky na uľahčenie priebehu stretnutí a rozvoj a úpravu ich vzájomných vzťahov. Na úpravu rodinných pomerov dieťaťa prispieva aj telefonický kontakt, písomný kontakt, no najmä pobyt dieťaťa u rodičov, ako aj u najbližších príbuzných ak je to vhodné a účelné.

Pravidlom v centre je, že deti môžu mať mobilné telefóny cez deň u seba a o 21.00 hod. ich odovzdávajú kvôli nerušeniu ostatných detí službukonajúcemu vychovávateľovi.

Dieťa, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre má právo aj bez vedomia centra obrátiť sa so svojou požiadavkou na orgán SPODaSK, verejného ochrancu práv, komisára pre deti, komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, súd alebo prokuratúru, a to :

- osobne na orgán SPODaSK, súd a prokuratúru v územnom obvode obce, v ktorej je sídlo centra
- osobne pri výkone previerky zachovávanía zákonnosti prokuratúrou v zmysle § 18 ods.3 písm.a/ zákona č. 153/2001 Z.z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov
- telefonicky:
  - verejný ochranca práv +421 2 323 63 701
  - komisár pre deti +421 02 32 19 16 91
  - komisár pre osoby so zdravotným postihnutím 00 421 2 20 42 03 09
- písomne
- formou internetu

Centrum je povinné umožniť dieťaťu telefonický kontakt a kontakt formou internetu s uvedenými inštitúciami bez prítomnosti zamestnanca centra.

Práva rodičov a iných blízkych osôb dieťaťa

Rodičia a iné blízke osoby, ktoré majú dieťa umiestnené v centre, majú právo na:

- informácie o zdravotnom stave dieťaťa
- doprovod dieťaťa na lekárske vyšetrenie
- informácie o školských výsledkoch dieťaťa (centrum 2-krát ročne poskytne fotokópiu vysvedčenia dieťaťa)

- stretávanie sa s dieťaťom na základe dohody centra s rodičom a inou blízkou osobou
- písomný a telefonický kontakt s dieťaťom.

Povinnosti dieťaťa

Jednou z výchovných metód centra je i denný poriadok (režim dňa), ktorým sa rozumie výchovno - organizačný život v skupine.

Základnými zložkami denného poriadku sú:

- výchova detí
- odpočinok a voľný čas detí
- spánok detí

Dieťa, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre je povinné:

- plniť si svoje vzdelávacie povinnosti primerane svojim schopnostiam
- prejavovať primeranú úctu a rešpekt
- spolupracovať v záujme starostlivosti o neho a jeho výchovu
- dodržiavať ustanovenia vnútorného poriadku
- vyvarovať sa spôsobu života, ktorý by mohol byť preň ohrozujúci (užívanie látok, ktoré poškodzujú jeho telesné a duševné zdravie)
- dodržiavať bezpečnosť
- v prípade nebezpečenstva poškodenia zdravia a majetku centra ihneď oznámiť túto skutočnosť pracovníkom centra
- dodržiavať zásady spoločného stravovania
- dodržiavať zásady osobnej hygieny a primeraného odievania
- starať sa o čistotu svojho ošatenia a obuvi
- v čistote udržiavať areál a priestory centra.

Povinnosti rodičov a iných blízkych osôb dieťaťa

Rodičia a iné blízke osoby, ktoré majú dieťa umiestnené v centre sú povinní:

- minimálne 4 dni pred plánovaným uvoľnením dieťaťa do rodinného prostredia telefonicky požiadať centrum o uvoľnenie
- v prípade uvoľnenia dieťaťa do rodiny dbať na riadnu starostlivosť o dieťa a zabezpečiť jeho včasný návrat do centra
- vytvárať podmienky pre návrat dieťaťa do rodinného prostredia
- dodržiavať dohodnutý čas návštev v centre.

Výchovné prostriedky za neplnenie povinností dieťaťa v centre

Vo výchovnom pôsobení centrum využíva metódy pôsobiace na intelekt:

- metódy presvedčovania – vysvetľovanie, rozprávanie, rozhovor a diskusia, ktorými úlohou je utvárať vedomosti a zručnosti, rozvíjať tvorivé myslenie a formovať názory dieťaťa
- metódy pôsobiace na vôľu, ktoré majú za úlohu vychovávať k sebakontrolle a k sebaovládaniu, k samostatnosti, húževnatosti a vytrvalosti.

Za neplnenie povinností dieťaťa, centrum ukladá nasledovné výchovné prostriedky:

- odloženie výhody, zábavy – na dobu do splnenia si svojej povinnosti počas dňa
- odoprenie, alebo zákaz výhody – 1 až 3 dni podľa závažnosti nevhodného správania
- nesúhlas s aktivitou mimo centra
- napomenutie za menej závažné poruchy v správaní - následkom je zákaz sledovania programov v televízii na 1 deň
- pokarhanie vychovávateľom za závažné poruchy v správaní – následkom je zákaz individuálnych vychádzok podľa závažnosti na 1 až 3 dni
- pokarhanie riaditeľom za opakované závažné poruchy v správaní – následkom je vreckové poskytnuté v sume nižšej ako je ustanovená suma vreckového.

Z dôvodu výchovného pôsobenia môže centrum dieťaťu poskytnúť vreckové aj v sume nižšej ako je ustanovená suma vreckového. Rozdiel medzi poskytnutým vreckovým a ustanovenou sumou vreckového, centrum poskytne dieťaťu do 15-teho dňa v nasledujúcom mesiaci, alebo rozdiel vreckového uloží na osobný účet dieťaťa. O dôvode poskytnutia vreckového vo viacerých splátkach v nižšej sume, alebo uloženie na osobný účet, centrum umožní dieťaťu primerane jeho veku a rozumovej vyspelosti vyjadriť svoj názor. Následne centrum zhodnotí dosiahnutie účelu takéhoto spôsobu poskytnutia vreckového a s týmto hodnotením oboznámi dieťa.

V prípade prehodnotenia výchovných prostriedkov z dôvodu pozitívnej zmeny správania sa dieťaťa je možné upustiť alebo zmierniť uloženú sankciu.

Ak dieťa nesúhlasí s uloženým výchovným prostriedkom ako sankciou, má právo o prehodnotenie za účasti vychovávateľa a riaditeľa centra. Sankcia prehodnotená a uložená za účasti riaditeľa nemá odkladný účinok.

Ak centrum nie je schopné zabezpečiť odbornú pomoc alebo činnosť, ktorú podľa programu nevykonáva vzhľadom na závažnosť poruchy v správaní (páchanie trestnej činnosti, opakované úteky), zabezpečí ich inou právnickou alebo fyzickou osobou, ktorá spĺňa požadované odborné predpoklady a premiestni dieťa na základe rozhodnutia súdu.

Poskytovanie vreckového

Na účel usmerňovania sociálneho vývinu dieťaťa a mladého dospelého centrum poskytuje dieťaťu a mladému dospelému mesačne vreckové do 15-teho dňa v mesiaci, a to:

- 8% sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa vo veku od 6 rokov do dovŕšenia 10 rokov
- 12% sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa vo veku od 10 rokov do dovŕšenia 15 rokov
- 30% sumy životného minima pre nezaopatrené dieťa vo veku od 15 rokov.

Centrum má založenú evidenciu o poskytovaní vreckového, ktoré vypláca ekonóm centra proti podpisu dieťaťa.

Centrum zníži sumu vreckového ustanovenú na mesiac o pomernú sumu vreckového pripadajúcu na počet dní, počas ktorých sa dieťa zdržiavalo bez súhlasu mimo centra.

Ak je to vhodné alebo účelné, centrum môže poskytnúť vreckové vo viacerých splátkach v mesiaci, alebo so súhlasom dieťaťa môže centrum vreckové alebo jeho časť uschovať na určitý čas.

Postup centra v rizikových situáciách

Ak dieťa, pre ktoré centrum vykonáva opatrenia pobytovou formou, **opustí centrum bez súhlasu centra alebo sa do centra nevráti v určenom čase**, centrum túto skutočnosť bezodkladne oznámi:

- policajnému zboru v sídle centra
- orgánu SPOD a SK miestne príslušnému k trvalému pobytu dieťaťa
- rodičovi dieťaťa, prípadne osobe, ktorá sa o dieťa stará
- súdu, ktorý nariadil neodkladné opatrenie, uložil výchovné opatrenie alebo nariadil ústavnú starostlivosť
- Ústrediu práce sociálnych vecí a rodiny, odbor vykonávania opatrení SPOD a SK v zariadeniach
- Krajskej prokuratúre Žilina, č. tel. +421 918 403 024 v prípade mimoriadnych udalostí
  - usmrtenie, zabitie a úmrtie osoby umiestnenej v zariadení
  - útek osoby umiestnenej v zariadení za použitia fyzického násillia alebo za použitia pomoci zvonku
  - inú udalosť, ktorá svojou povahou môže vzbudiť široký ohlas verejnosti.

Pri **úraze** dieťaťa centrum telefonicky kontaktuje LSPP pohotovosť pre deti a dorast, Hurbanova 5, Ružomberok, č. tel. **4321300**, prípadne linku záchranej zdravotnej služby č. tel. **155** a požiada o odbornú pomoc. Vzhľadom na závažnosť úrazu podľa vyjadrenia lekára:

- centrum zabezpečí odvoz dieťaťa do zdravotníckeho zariadenia
- LSPP zabezpečí prevoz dieťaťa na odborné vyšetrenie.

Nezhody medzi deťmi centra rieši vychovávateľ/ka v službe v spolupráci s tímom odborných pracovníkov, metódami, technikami a postupmi sociálnej práce. V prípade vážneho konfliktu s podozrením na spáchanie trestného činu vychovávateľ/ka v službe bezodkladne telefonicky informuje riaditeľa centra (t.č. 0915/855023), ktorý následne danú skutočnosť oznámi PZ v sídle centra.

Ako prevencia pred vznikom krízových situácií pri nezhodách medzi deťmi a zamestnancami pomáha supervízia. Za účelom zvyšovania profesionality práce má centrum vypracovaný program supervízie. Závažné nezhody medzi dieťaťom a zamestnancom rieši výlučne riaditeľ v spolupráci s tímom odborných pracovníkov centra.

Zodpovedný: Mgr. Pavol Martinka
riaditeľ